

Raaseporin Strömsön ja lähisaarien luontotyyppiselvitykset 2023

Antti Kotilainen, Timo Metsänen
25.4.2024

LUONTOSELVITYS
METSÄNEN

Sisällysluettelo

1 JOHDANTO.....	3
2 ALUEEN SIJAINTI JA YLEISKUVAUS.....	4
3 AINEISTOT, MENETELMÄT, SELVITYKSET JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT. 5	
3.1 Aiemmat tutkimukset ja selvitykset.....	6
3.2 Viranomaisten tiedot ja avoimet luontotietoaineistot.....	6
3.3 Vuonna 2023 tehdyt selvitykset.....	7
3.4.1 Kasvisto ja luontotyypit.....	7
3.4.2 Muut lajit.....	8
4 KOHTEIDEN ARVOTTAMINEN.....	10
5 TULOKSET.....	11
5.1. Luontotyypit ja kasvit.....	11
5.1.1 Lakikohteet.....	12
5.1.2 Uhanalaiset luontotyypit.....	12
5.2 Linnusto.....	21
5.3 Muut.....	22
Lepakkoja tai niille sopivaksi katsottuja päivehtimispiloja tai rakennuksia havaittiin luotoselvitys työn yhteydessä kuvan 12. mukaisesti. Lisäksi illalla 17.8.2023 Strömsön saarella näköhavaittu mahdollinen lepakkolaji.....	22
Flakholmenissa havaittiin kolme rantakäärmettä eteläisiltä kivikkorannoilta 17.8.2023.....	23
6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET.....	23
LIITTEET.....	26

Antti Kotilainen, 2023.

Muut kuvat Antti Kotilainen ©, 2023

Karttojen pohjakartat © Maanmittauslaitos, 2023–2024.

1 JOHDANTO

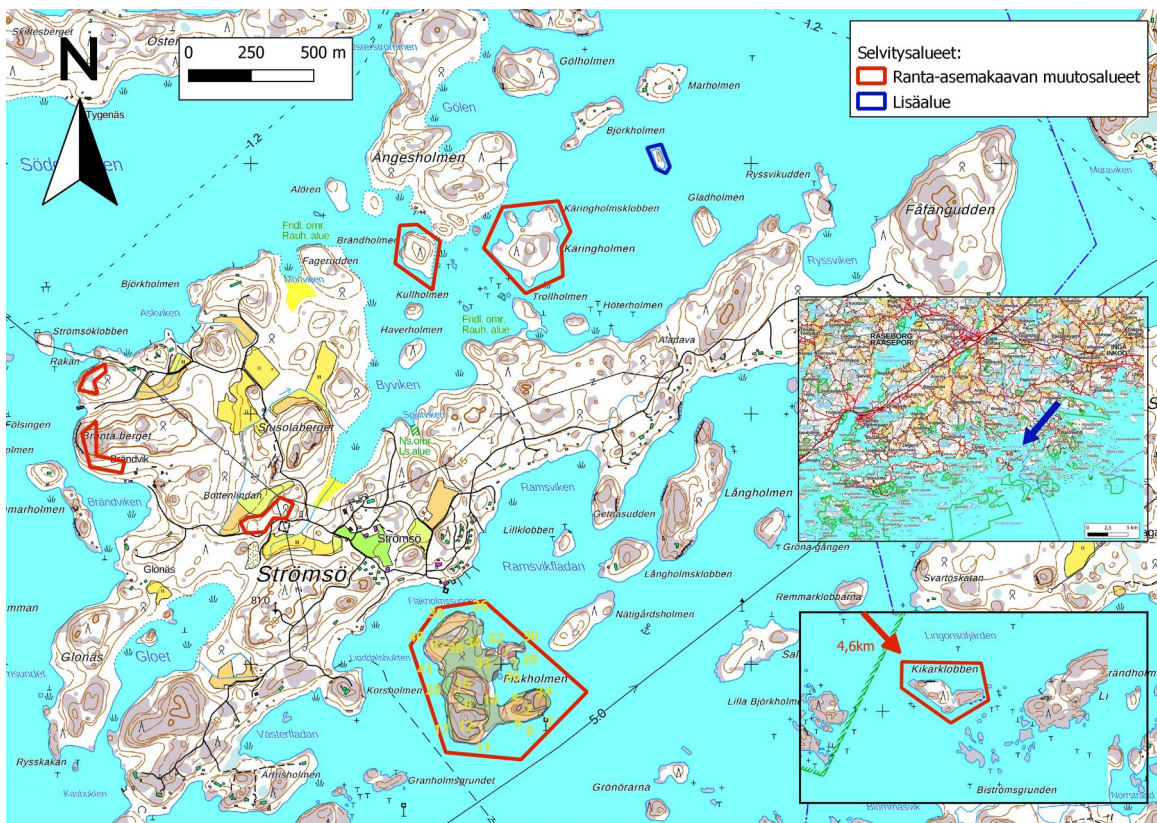
Strömsö Property Development Oy tilasi kesällä 2023 Luontoselvitys Metsänen Oy:ltä Raaseporin Strömsön -saaren kolmelle erilliselle alueella ja sen neljään lähisaareen luontotyyppiselvityksen jonka tavoitteena oli selvittää alueen luonnonympäristöä ja huomionarvoista kasvilajistoa ranta-asemakaavan kaavamuutosalueilta. Työt käsittivät vesi-, metsä- ja luonnonsuojelulain kohteiden, uhanalaisten, ja huomionarvoisten luontotyyppien sekä kasvilajien kartoitukset. Työn pohjana käytettiin alueelta aikaisemmin tehtyjä luontoselvityksiä.

Maastotöistä vastasi luontokartoittaja (EAT) Antti Kotilainen. Raportoinnista vastasivat Kotilaisen lisäksi Timo Metsänen, joka on koulutukseltaan ympäristösuunnittelija (AMK) ja luontokartoittaja (eat).

2 ALUEEN SIJAINTI JA YLEISKUVAUS

Strömsön saari sijaitsee hemiborealisella metsäkasvillisuusvyöhykkeellä ja sijaitsee noin 17 kilometriä Tammisaaresta itä-kaakkoon Raaseporin ja Inkoon rajalla. Pääsaari on pinta-alaltaan noin 320 hehtaaria. Selvitysalueita on pääsaarella kolme ja lisäksi seuraavat saaret olivat kokonaisuudessaan selvitysalueita: Kikarklobben, Flakholmen, Brändholmen, Käringsholmen, Käringsholmsklobben sekä siitä itä-koilliseen oleva nimetön saari (peruskartalla).

Alla on esitetty pääsaaren ja selvitysalueiden sijainti yleiskartalla ja peruskarttapohjalla (Kuva 1.).

Kuva 1. Stömsön sijainti ja selvitysalueet.

3 AINEISTOT, MENETELMÄT, SELVITYKSET JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Luontoselvityksen tarkoituksena oli tuottaa kaava-alueelta laadukas ja maankäyttö- ja rakennuslain mukainen riittävä luontotyyppiselvitys kohteen maankäyttösuunnittelua ja luontovaikutusten arviointia varten. Alueiden luontoselvitykseen sisältyivät seuraavat asiat:

-Luontotyytit

- Luonnonsuojelulain mukaiset luontotyytit
- Metsälain mukaiset erityisen tärkeät elinympäristöt
- Vesilain mukaiset suojeltavat vesiluontotyytit (Luvun 2 11§:n kohdan 1 ja luvun 3 2§:n kohdan 8 mukaiset kohteet)
- Uhanalaiset luontotyytit (LUTU)
- Muut luonnonsuojelullisesti arvokkaat kohteet

3.1 Aiemmat tutkimukset ja selvitykset

Alueella on tehty eri aikoina eritasoisia luontoselvityksiä, joista käytössä olivat:

- Yhteenveto Strömsön saarilla tehdyistä maastohavainnoista 17.5.2005 (Pimenoff, 2005)
- Luontokohdekartta 17.10.2005 (SKOY, 2005)
- Luontokartoitus Strömsön rantakaavan pohjaksi 12.6.2001 (Pimenoff, 2001)
- Tammisaaren Strömsön ranta-asemakaava-alueen luonto- ja maisemaselvitys (Tikka, 2001)
- Strömsön ranta-asemakaavamuutos, Luontoselvitys 2018 (Mäkelä, 2018)
- Strömsön ranta-asemakaavamuutoksen luontoselvityksen täydennys 2020 (Fontell-Seppelin & Nuottajärvi, 2020)

3.2 Viranomaisten tiedot ja avoimet luontotietoaineistot

Raporttien sekä virallisten avoimien aineistojen lisäksi aluetta koskevia muita käyttökelpoisia aineistoja pyrittiin hankkimaan. Näitä aineistoja olivat:

SYKE

- Luonnonsuojelualueet (yksityiset ja valtion)
- Natura 2000 -alueet
- Koskiensuojelulailta suojellut vesistöt
- Luonnonsuojeluohjelma-alueet
- Soidensuojelun täydennysehdotus
- Valtakunnallisesti arvokkaat kallioalueet

LUOMUS

- Laji.fi portaali.

Suomen Metsäkeskus

- Erityisen arvokkaat elinympäristöt

BirdLife Suomi

- Kansainvälisesti tärkeiden lintualueiden rajaukset (IBA-alueet)

- Kansallisesti tärkeiden lintualueiden rajaukset (FINIBA-alueet)

Helsingin seudun lintutieteellinen yhdistys Tringa ry

- Maakunnallisesti arvokkaiden lintualueiden (MAALI) aineistot

3.3 Vuonna 2023 tehdyt selvitykset

3.4.1 Kasvisto ja luontotyypit

Tässä luontoselvityksessä on paikannettu lakisääteisten suojelualueiden, kuten luonnonsuojelulain (64 §) suojeltavien luontotyyppien, metsälain (10 §) erityisen arvokkaiden elinympäristöjen ja vesilain (15a § ja 17a §) luontotyyppien lisäksi edustavat uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyypit noudattaen julkaisun ”Suomen luontotyyppien uhanalaisuus” ([Raunio ym. 2008](#)) luokittelua.

Metsätyyppien nimeämisessä ja määrittämisessä on noudatettu oppaan ”Metsätyypit - opas kasvupaikkojen luokitteluun” ohjeita ja periaatteita (Hotanen ym. 2013).

Uhanalaisuuden arviointimenetelmä

Luontotyyppien uhanalaisuuden arvotuksessa sovellettiin kansainvälistä IUCN Red List of Ecosystems -menetelmää Suomen oloihin soveltaen, [Suomen luontotyyppien Punaisen kirjan](#) v. 2018 uhanalaisuusarvioinnin mukaan. Luontotyyppien uhanalaisuusluokka on ilmaistu Kansainvälisen Luonnonsuojeluliiton (IUCN) käyttämällä kirjainlyhenteillä:

CR - äärimmäisen uhanalainen, **EN** - erittäin uhanalainen, **VU** - vaarantunut, **NT** - silmälläpidettävä, **DD** - tiedot puutteelliset eli luontotyyppien uhanalaisuutta ei ole Suomessa arvioitu.

Huomattava, että uhanalaisuusluokituksessa tässä selvityksessä käytetty luokitus on määritelty Punaisen Kirjan uhanalaisuusarvioinnin maakuntakohtaisen kategorian mukaisesti, jolloin se vastaa Etelä-Suomen luontotyyppien uhanalaisuudesta annettua luokitusta.

Kohteiden edustavuutta arvioitiin viisiportaisella asteikolla: Erinomainen

(4) – hyvä (3) – kohtalainen (2) – heikko (1) – ei luontotyyppi (0). Edustavuuden kriteereihin kuuluu kohteen piirteiden vertaaminen luontotyyppin kuvaukseen ja sille tyypillisen lajiston esiintyminen. Edustavuuden arvioon vaikuttavat myös puuston ikä, erirakenteisuus, lahoppuuston määrä sekä kohteen vesitalous ja vieraslajien esiintyminen.

Luonnontilaisuutta arvioitiin neljäportaisella asteikolla, luontotyyppikohtaista määrittelyä noudattaen:

Luonnontilainen (4) – vähän heikentynyt (3) – heikentynyt (2) – täysin muuttunut (1).

Luokat pohjautuvat Natura -luontotyyppien inventointiohjeen määrittelyihin (Airaksinen, A & Karttunen, K. 2001) ja uhanalaisten luontotyyppien kuvauksiin (Kontula, T. & Raunio, A. 2018).

Luontotyyppikartoitus toteutettiin rajaamalla kohteet maastossa suoraan paikkatiedoksi ja tarvittaessa kuvioiden rajoja tarkennettiin ilmakuvien perusteella, laadittiin kasvillisuuskuvaus ja määritettiin luontotyyppi sekä arvioitiin sen edustavuutta. Kohteilta kirjattiin ylös lajistoa ja otettiin valokuvia.

Luontotyyppikartoituksen osana etsittiin huomionarvoisia putkilokasveja. Erytishuomio kiinnitettiin uhanalaisiin ja harvinaisiin lajeihin sekä luontotyyppien hyvää suojeluarvoa osoittaviin indikaattorilajeihin. Maastoinventoinnit tehtiin 24.–27.7. ja 17.–18.8. jaksoilla Antti Kotilaisen toimesta.

3.4.2 Muut lajit

Maastotöiden ohella tehtiin myös potentiaalisuusarviointia alueiden mahdollisesta merkityksestä pesimälinnustolle ja lepakoille sekä muille luontodirektiivin IV a) liitteen lajeille.

Kaikki Suomessa tavatut lepakat kuuluvat luontodirektiivin liitteen IV a) lajeihin. Luonnonsuojelulaki kieltää luontodirektiivin liitteen IV a) lajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikan hävittämisen ja heikentämisen. Suomi on myös ratifioinut EUROBATS-sopimuksen jonka

mukaan muun muassa lepakoiden tärkeät ruokailualueet tulisi ottaa huomioon maankäytön suunnittelussa.

Rakentaminen ja maankäyttö voi vaikuttaa lepakoihin suoraan ja välillisesti. Suoria vaikutuksia tulee lepakoiden päiväpiiloihin kohdistuvista toimista (esim. kolopuiden kaataminen, rakennuksen purkaminen), välillisiä elinympäristöjen pirstoutumisesta ja saalistusalueiden häviämisestä sekä estevaikutuksesta lepakoiden liikkumiselle ([BCT, 2016](#)). Vaikutuksia voidaan ehkäistä ja vähentää tarkalla tiedolla ja käyttämällä sitä suunnittelussa.

Alueilla tehtiin luontotyypiselvitysten yhteydessä inventointia, jossa paikannettiin lepakoille potentiaalisia kesäisiä päivehtimispaikkoja. Piilot voivat olla tikkojen tekemiä koloja, repsottavia kaarnan alustoja, linnunpönttöjä ja halkeamia puissa.

Puissa olevien potentiaalisten päiväpiilojen etsintä ja paikannus tehtiin alueella kulkemalla läpi kaikki metsäiset osat ja samalla havainnoiden lepakoille potentiaalisia luonnonkoloja ja linnunpönttöjä. Löydetyt kohteet paikannettiin älylaitteen GPS:llä ja tallennettiin QField -ohjelmalla paikkatiedoksi.

Samalla käynnillä arvioitiin myös alueiden yleistä mahdollista merkitystä lepakoille saalistusalueina ja/tai siirtymäreitteinä. Saalistusalueiden ja siirtymäreittien arviointi perustui asiantuntija-arvioon, jossa huomioitiin muun muassa alueen puuston rakennetta, lineaaristen maisemaelementtien sijainnit ja muodot sekä niitä katkovat elementit.

Esiselvityksessä kerättiin tietoa selvitysalueella mahdollisesti esiintyvistä uhanalaisista ja huomionarvoisista pesimälintulajistosta tutustumalla alueen läheisyydessä tehtyihin luontoselvityksiin ja tunnettujen tärkeiden lintualueiden aineistoihin.

Lisäksi arvioitiin alueen elinympäristöjen soveltuvuutta uhanalaiselle ja huomionarvoiselle lajistolle asiantuntija-arviona.

4 KOHTEIDEN ARVOTTAMINEN

Alueiden arvottamisessa on hyödynnetty Luontoselvitykset ja

luontovaikutusten arviointi oppaan (Mäkelä & Salo, 2021) kriteeristöä. Luokkia on avattu tarkemmin julkaisun taulukossa, joka esitetään alla. Pääluokat ovat:

- luokka 1: Lainsäädännöllä turvatut kohteet
- luokka 2: Erityisen tärkeät kohteet
- luokka 3: Monimuotoisuutta turvaavat kohteet
- luokka 4: Monimuotoisuutta tukevat kohteet

4.1. Taulukko kohteiden luontoarvoluokittelusta.

Luokka / Kohteet	1 Lainsäädännöllä turvatut kohteet	2 Erityisen tärkeät kohteet	3 Monimuotoisuutta turvaavat kohteet	4 Monimuotoisuutta tukevat kohteet
Aina huomioitavat	<ul style="list-style-type: none"> • Suojelualueet • Natura 2000 -alueet • Suojeluun varatut alueet • LSL:lla suojeltujen luontotyyppien rajatut esiintymät • Vesilain suojellut luontotyypit • Luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien lisääntymis- ja levähdyspaikat • LSL:n erityisesti suojeltavien lajien, luontodirektiivin liitteen II lajien ja lintudirektiivin liitteen I lajien rajatut esiintymät 	<ul style="list-style-type: none"> • Valtakunnallisesti arvokkaat luontokohteet¹ • Ekologisen verkoston kannalta erittäin tärkeät kohteet • Luontotyyppi- ja laji-esiintymien muodostamat merkittävät kokonaisuudet¹ • Uhanalaisten luontotyyppien merkittävät esiintymät • Uhanalaisten lajien merkittävät esiintymät • Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppien merkittävät esiintymät • Lintudirektiivin liitteen I lajeille ja niitä vastaaville muuttolinnoille erittäin tärkeät kohteet² 	<ul style="list-style-type: none"> • Ekologisen verkoston kannalta tärkeät kohteet • Luontotyyppi- ja lajiesiintymien muodostamat muut kokonaisuudet² 	<ul style="list-style-type: none"> • Ekologisia yhteyksiä tukevat kohteet
Lisäksi yleispiirteisessä suunnittelussa huomioitavat		<ul style="list-style-type: none"> • Maakunnallisesti arvokkaat luontokohteet¹ 	<ul style="list-style-type: none"> • Maakunnalle ominaisten luontotyyppien merkittävät esiintymät • Maakuntien vastuulajien merkittävät esiintymät 	
Lisäksi yksityiskohtaisessa suunnittelussa huomioitavat	<ul style="list-style-type: none"> • Luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien tärkeät kuluyhteydet ja siirtymäreitit • Luonnonmuistomerkit • LSL 39 § mukaiset rauhoitettujen lintujen merkityt pesäpuut tai suurten petolintujen pesäpuut 	<ul style="list-style-type: none"> • LSL:lla suojeltujen luontotyyppien rajaamattomat esiintymät • Luontodirektiivin liitteiden II ja IV(b) lajien merkittävät esiintymät • Lepakoille tärkeät saalisalueet¹ 	<ul style="list-style-type: none"> • Paikallisesti arvokkaat luontokohteet¹ • Uhanalaisten luontotyyppien muut esiintymät • Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppien muut esiintymät • Uhanalaisten lajien muut esiintymät • Lintudirektiivin liitteen I lajeille ja niitä vastaaville muuttolinnoille tärkeät kohteet² • Luontodirektiivin liitteiden II ja IV(b) lajien muut esiintymät 	<ul style="list-style-type: none"> • Silmälläpidettävien luontotyyppien ja lajien esiintymät³ • Alueellisesti uhanalaisten luontotyyppien ja lajien esiintymät³ • Metsäkanalintujen soidinpaikat • Kohteet, joilla esiintyy yksittäisiä huomionarvoisia, pienpiirteisiä luonnonarvoja • Lajistollisesti arvokkaat uusympäristöt • Muut monimuotoisuutta tukevat kohteet

Raportissa myöhemmin esitettävät arvoluokat ovat alustavia, koska

muista lajiryhmistä ei ollut käytettävissä vielä riittäviä aineistoja.

5 TULOKSET

5.1. Luontotyytit ja kasvit

Strömsön ja sen lähisaarien inventoidut selvitysalueet ovat pääsiltään Suomenlahden itämerenrannikon sekä kivikko- ja kallioluontotyytyyppeihin luettavia luontotyytyyppejä. Peruskalliopohjaiset saaret ja niiden merenrantaakalliot laskevat joko suoraan mereen tai eri raekoon kivistä on muodostunut kivikkorantoja vvesirajaan. Hienomman raekoon rannoilla on muodostunut pienialaisia kivikkoisia sekä heinä- ja ruohovaltaisia merenrantaniittyjä. Saarten lakialueet ovat tyypillisesti karua mäntyvaltaista kalliometsää tai avokallioalueita. Rinteillä ja alempiin maaston notkelmiin on muodostunut kosteampi kuusivaltaisia kangasmaita.

5.1.1 Lakikohteet

Selvitysalueelta ei ollut pohja-aineistoissa tietoja luonnonsuojelulain tai vesilain, eikä metsälain erityisen arvokkaista kohteista. Sellaisia ei myöskään löydetty maastotöissä.

5.1.2 Uhanalaiset luontotyytit

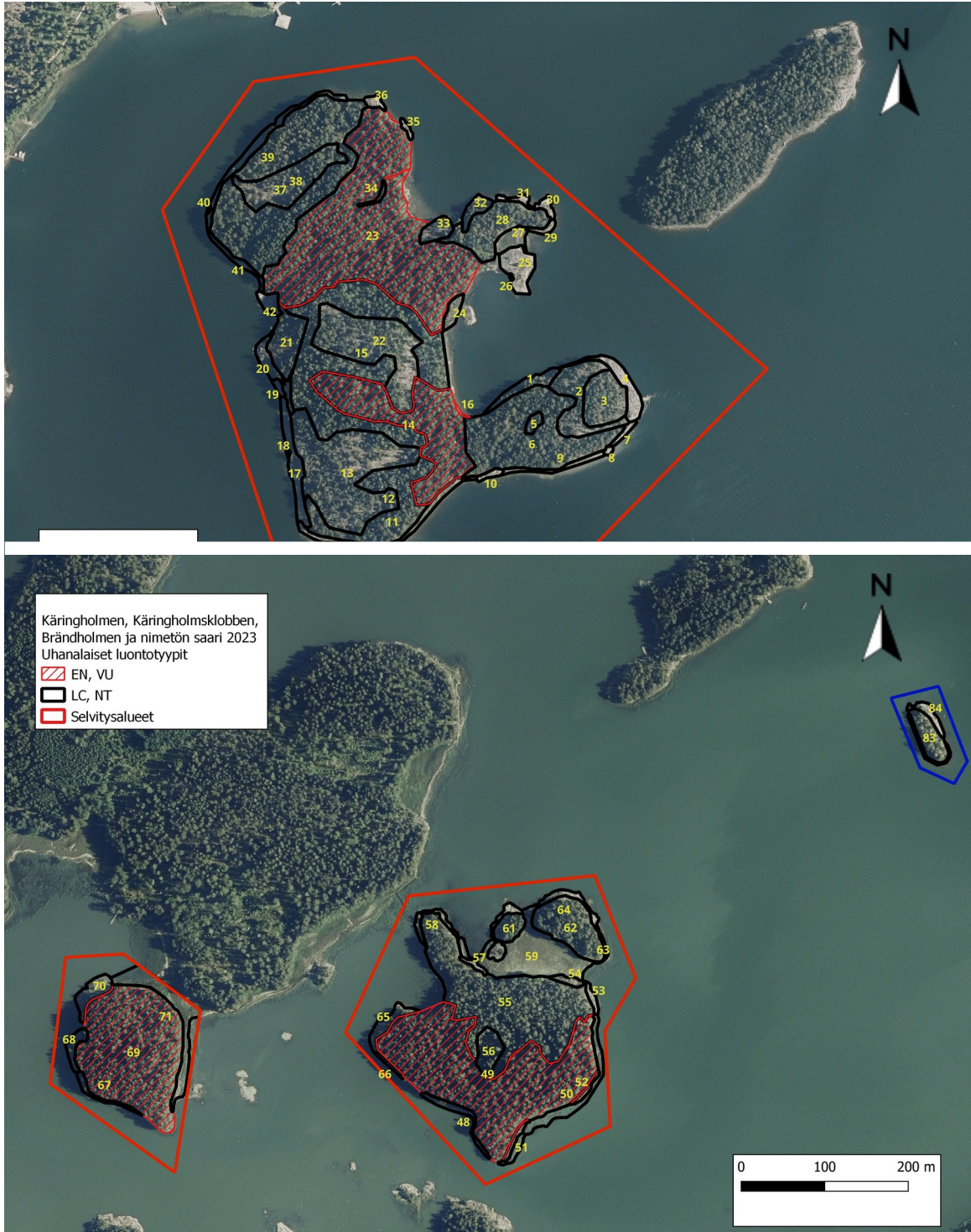
Alueilta tunnistettiin ja rajattiin yhteensä 85 maastokuvia, jotka kuuluvat uhanalaisuusarviointissa luokiteltuihin luontotyytyyppeihin tai olivat luokittelemattomia muita elinympäristökuvia.

Kaikki kuvat on koottu taulukkoon 1. (Flakholmen) ja 2. (Muut selvitysalueet).

ID	LUONTOTYYPPI	UHANALAISETLUOKKA	LUONNONTILAISET	EDUSTAVUUS	KUVAUS
1	Karut merenrantakalliot	LC	3	3	Matala merenrantakallio saaren lahdelman eteläkyljellä. Kasvillisuutta esiintyy vain pienissä kallioainanteissa heininä ja karun kallion sammalina.
2	Karut poronjäkälä- sammalkalliot	LC	3	3	Saaren eteläosassa itään työntyvän niemen kärjessä sijaitseva lakikallio. Kitukasvuista mäntyä kasvaa kangasrahkasammaleen täyttämässä painanteissa.
3	Kalliometsät	NT	4	3	Lakikallion yläosaan muodostunut "allas", johon mineraalimaan on kerääntyessään mahdollistanut pienen mäntykankaan syntyminen. Kenttäkerros on tuuheaa mustikka-, puolukka- ja variksenmarjavarvustoa.
4	Karut merenrantakalliot	LC	4	4	Saaren eteläisen niemenpäästä kiertää jyrkähöt ja karut merenrantakalliot. Kasvillisuutta esiintyy vain kallioainanteissa ja juoteissa. Suurimmissa painanteissa kasvaa yksittäisiä mäntyjä ja katajia.
5	Karut poronjäkälä- sammalkalliot	LC	4	3	Pieni puuton kalliometsän sisällä kulkeva avokallioharjanne. Kallioainanteissa kasvaa kitukasvuista mäntyä. Kenttäkerros on jäkälä ja sammalvaltaista.
6	Kalliometsät	NT	3	3	Saaren eteläniemessä sijaitseva kalliometsä. Puusto koostuu pääosin tasaikäisestä männystä. Mustikka- ja puolukkavarvustot peittävät tuuheina metsänpohjaa.
7	Itämeren kivikko- ja lohkarerannat	LC	4	3	Pieni kalliorantojen väliin muodostunut heinittynyt kaistale. Suuret hioutuneet kivet ja lohkarit peittävät kasvupinta-alaa. Kivien välissä on hienompaa hiekkaa, joissa kasvaa vain ruokohelpiä ja rantavehettä.
8	Karut merenrantakalliot	LC	4	2	Hyvin pieni lähes kasviton rantakallio jossa kummeli. Kallioraissa kasvaa mm. rantavehettä, syysmaitiainen ja ruokohelpi.
9	Itämeren sora- ja somerikorannat	LC	4	4	Kivikoinen ja sorainen rantavyöhyke. Rannan yläosassa esiintyy muutamia tervaleppiä sekä hauruvalleja. Kivien väliköistä kasvaa mm. meriratamo, ruokohelpi, suolavihvilä, rönsysoili ja merirannikki.
10	Karut merenrantakalliot	LC	4	2	Hioutuneet lähes kasvillisuudeltaan paljaat rantakalliot. Kallion raoissa kasvaa van keltamaksaruohoa ja sammalia.
11	Itämeren kivikkoiset niityrannat	NT	4	4	Kivikoinen rantavyöhyke, jossa edustavasti rantaniityn lajistoa. Yläosassa kapea tervaleppävyö ja hauruvalleja.
12	Kalliometsät	NT	4	4	Kalliometsärintne saaren eteläkärjessä. Puusto on mäntyvaltaista. Kenttäkerroksessa vallitsevat puolukka ja kanerva kasvustot.
13	Karut poronjäkälä- sammalkalliot	LC	4	4	Kumpuileva ja avoin kallion ylärinne ja lakialue. Flakholmenin saaren korkein kohta. Kasvillisuus on karua jäkälä ja sammalkasvustoa. Lakiosan painanteissa muutamia kilpikaanamäntyjä.
14	Rannikon tuoreen kankaan kuusikot	VU	4	3	Kallioiden väliseen notkelmaan syntynyt kangas. Kuusi valtapuu, mutta miltei samassa suhteessa myös, koivua ja mäntyä.
15	Kalliometsät	NT	4	2	Saaren etelä- ja keskiosien avoimia kallionlakialueita kiertävä mäntyvaltainen kalliometsävyö.
16	Itämeren hiekkarannat	EN	3	2	Flakholmenin lahden pohjukassa kangasmaat päättyvät jyrkästi, kapean tervaleppävyön kautta, kapeaan hienohiekkaiseen rantaan.
17	Karut merenrantakalliot	LC	4	4	Saaren läntisellä kyljellä sijaitsevat karut merenrantakalliot viettävät jyrkästi kohti merta. Painanteissa kasvaa vain muutamia mäntyjä ja katajia. Kalliopintaa peittävät sammaleet ja jäkälät.
18	Itämeren kivikko- ja lohkarerannat	LC	3	2	Pieni merenrantakallioiden alaosiin muodostunut kivikkoinen ranta. Kasvillisuudessa mm. rantatädyke, väinönputki, meriratamo, rantavehettä ja siniheinä.
19	Itämeren sora- ja somerikorannat	LC	4	2	Pieni merenrantakallioiden alaosiin muodostunut sorapohjainen ranta. Kasvillisuudessa mm. numirölli, syysmaitiainen ja ruokohelpi.
20	Karut merenrantakalliot	LC	4	3	Karu voimakkaasti hioutunut merenrantakallion on lähes kasviton.
21	Karut kalliotierasammalkalliot	LC	4	3	Laakea mereen viettävä kallion on pääosin tuuhien kalliotierasammalmattojen peittämää.
22	Karut poronjäkälä- sammalkalliot	LC	2	1	Maastonkohouman lakiosan lähes puutonta avokalliota. Jäkälät ja sammaleet muodostavat yhteneväisen peitteen.
23	Rannikon tuoreen kankaan kuusikot	VU	4	4	Kuusivaltainen kangas. Puustossa tavataan lisäksi koivua ja mäntyä. Harva pensaskerros koostuu kuusentaimita.
24	Merenrantaruovikot	LC	3	3	Flakholmenin lahden kulmauksessa sijaitseva ruovikkokaistale.
25	Karut merenrantakalliot	LC	3	3	Matala laakea rantakallio Flakholmenin lahden suulla. Painanteissa kasvaa muutama kataja. Kasvillisuudessa tavataan mm. rantatädykettä, keltamaksaruohoa ja ahusolavehettä sekä sammalia.
26	Itämeren kivikkoiset niityrannat	NT	4	3	Flakholmenin lahden pohjoisosan merenrantakallion rantavyöhykkeeseen muodostunut, hyvin pieni, niitty. Hiekan ja mudansekaisella pohjalla kasvaa mm. rönsyrölliä, merirannikkia, pikkusappea, merirannikkia ja suolavihvilää.
27	Merenrantaruovikot	LC	3	3	Niemen sisään työntyvän pieni ja matala ruovikkolahti.
28	Kalliometsät	NT	3	3	Flakholmenin itään työntyvän niemen sisäosat ovat mäntyvaltaista kangasta. Maastossa kangasmaan kanssa vuorottelevat karut kallioiset mastonkohoumat.
29	Itämeren kivikkoiset niityrannat	NT	4	3	Pieni rantaniitty. Hiekan ja soransekaisella pohjalla kasvaa edustavasti tyypin lajistoa, kuten merirannikkia, rönsyrölliä, siniheinää, meriketohanhikkia, isosappea, suolavihvilää, meriratamo. Kapea tervaleppävyö rannan yläosassa.
30	Karut merenrantakalliot	LC	4	3	Niemen kärjessä sijaitseva pieni rantakallio. Keltamaksaruohokasvustojen seassa kasvaa tavallisia kivipinnan sammalia.
31	Karut merenrantakalliot	LC	3	4	Pieni kapea rantakallio niemen pohjoisosassa. Rannassa myös pieni mineraalimaa kaistale jossa valtalajina niittylekosammalta.
32	Karut poronjäkälä- sammalkalliot	LC	3	3	Avokallioalue saaren itäisen niemen pohjoisosassa. Kasvillisuus on karua, sammal- ja jäkälävaltaista.
33	Karut poronjäkälä- sammalkalliot	LC	3	3	Pieni kallioikumpare, jonka kasvillisuus on karua sammalten ja jäkälien mosaikkia.
34	Karut varjoiset kalliojyrkänteet	NT	3	2	Kangasmetsän keskellä sijaitseva karu noin 5 metriä korkea kalliojyrkänte. Ekspositiio etelään ja kaakkoon.
35	Karut merenrantakalliot	LC	3	3	Pieni ja loiva kallioranta. Pääosin kasviton, mutta sen laella sammalmatto.
36	Karut merenrantakalliot	LC	3	3	Loiva merenrantakallio saaren pohjoisosassa. Kasvillisuus niukka ja keskittynyt kallioainanteisiin.
37	Kalliometsät	NT	3	3	Flakholmenin pohjoisosan mäntyvaltainen kalliometsä. Rinnekankaat ovat puolukkavaltaisia ja paikoin pienialaisten karujen avokalliojaljastumien luonnehtimaa.
38	Karut poronjäkälä- sammalkalliot	LC	3	3	Flakholmenin pohjoisosan lakikallioalue on avointa ja karua. Sammaleet ja jäkälät muodostavat yhteneväisen peitteen kallioinnin päälle.
39	Karut merenrantakalliot	LC	4	4	Pitkä loiva ja yhtenevä merenrantakallio Flakholmenin pohjoisosassa. Kasvillisuus on niukka lukuun ottamatta muutamia sammalien ja jäkälien kasvuoloja.
40	Itämeren kivikkoiset niityrannat	NT	4	2	Hyvin pienialainen karujen merenrantakallioiden väliin muodostunut rantaniitty, jossa rönsyrölli muodostaa tiheää kasvustoa siniheinämättäiden yhteydessä. Heiniensä seassa kasvavat meriketohanhikki, meriratamo ja pikkusappi.
41	Itämeren kivikko- ja lohkarerannat	LC	4	3	Saaren länsirannalla sijaitseva kivikkoinen rantavyöhyke. Heinävaltaista, mutta pääosin kasviton.
42	Karut merenrantakalliot	LC	4	3	Loiva merenrantakallio saaren länsirannalla. Kasvillisuus niukkaa ja keskittynyt kallioainanteisiin.

LUONTOTYYPPI	UHANALAISUUSLUOKKA	LUONNONTILAISUUS	EDUSTAVUUS	KUVAUS
Kalliometsät	NT	4	4	Branta Berget:in eteläisen selvitysalueen laajan kalliometsän osa. Mäntyvaltainen lakikallioalue ja sen rinteet ovat hyvin luonnontilaisia ja puustoltaan vanhaa.
Vartuneet havupuuvaltaiset tuoret kankaat	VU	0	0	
Kalliometsät	NT	4	3	Branta Berget:in pohjoisen selvitysalueen lakikallioalueen laelle syntynyt karu kalliometsä. Mäntyvaltaisen puuston lisäksi kasvillisuudessa lähinnä jäkälää ja sammalia.
Karut kalliotierasammalkalliot	LC	4	4	Jylhän ja sileäksi hiutuneen mererantakallion yläosan muodostuu yhteneväisestä kalliotierasammalmatoista.
Karut poronjäkäla- sammalkalliot	LC	4	3	Lakikallion korkeimmalla laella on karu avokallioa. Jäkälät ja sammaleet peittävät kasvualuea.
Merenrantaruovikot	LC	3	3	Saaren lounaisen rannan ruovikkokaistale.
Rannikon tuoreen kankaan kuusikot	VU	4	4	Varttunut kuusivaltainen tuoreen kankaan kuvio muodostaa Käringsholmenin eteläisen puolen. <
Merenrantaruovikot	LC	3	3	Käringsholmen:in itäistä rantaa seuraileva yhteneväinen ruovikko
Itämeren kivikkoiset niityrannat	NT	3	4	
Itämeren kivikko- ja lohkarerannat	LC	4	3	Lähes kasviton ja kivikkoinen ranta, jossa kerääntynyt ruokovalli.
Karut merenrantakalliot	LC	3	3	Matala hioutunut merenrantakallio on lähes kasviton.
Karut merenrantakalliot	LC	3	3	Hioutunut merenrantakallio. Karuja kalliopinnan sammalmattoja ja jäkälää.
Kalliometsät	NT	4	3	Saaren pohjoisosat ja luoteeseen työntyvä niemi ovat varttunutta mäntyvaltaista kalliometsää. Kuusta on myös paikoin runsaasti.
Karut poronjäkäla- sammalkalliot	LC	3	3	Saaren lakialueella on pieni avokallio, jossa seinä- ja kangaskarhunsammal sekä poronjäkälät muodostavat yhteneväsein peitteen.
Karut merenrantakalliot	LC	4	3	Saaren pohjoisosassa sijaitseva pieni mererantakallio ruovikon ja kalliometsän rajalla.
Karut merenrantakalliot	LC	4	3	Luoteista niemenkärkeä ympäröivä matala merenrantakallio on pääsääntöisesti kasviton.
Merenrantaruovikot	LC	3	3	Käringsholmen:in ja Käringsholmsklobben:in saarten väliin muodostunut ruovikko. Keskiuosissa mineraalimaa yltää paikoin merenpinnan yläpuolelle.
Karut merenrantakalliot	LC	4	3	Käringsholmsklobbenin läntiset matalat ja hioutuneet rantakalliot. Kalliopainanteissa kasvaa pieniä mäntyjä, sammalia. Pieniä kalliotierasammalkasvustoja.
Kalliometsät	NT	3	3	Pieni kalliainen saareke, jossa kalliometsän kaltaista kasvillisuutta. Mäntyvaltaisen puuston alla on pääosin puolukan varvustoja.
Kalliometsät	NT	4	3	Käringsholmsklobben:in keskellä sijaitseva mäntyvaltainen kangasmaan kuvio muistuttaa kasvillisuudeltaan kalliometsää. Puolukka ja variksenmarja muodostava thieän varvuston. Pohjakerrosta peittävät metsäsammaleet.
Itämeren sora- ja somerikkorannat	LC	3	3	Käringsholmsklobben:in itärannalla sijaitseva pieni sorapohjainen ranta, jossa kasvillisuudessa lähinnä rönsyrölliä ja ruokohelpliä.
Karut merenrantakalliot	LC	3	3	Matala hioutunut merenrantakallio Käringsholmsklobben:in pohjoisrannalla. Kasvillisuudessa vain sammalia ja jäkälää.
Karut merenrantakalliot	LC	3	4	Karut merenrantakalliot Käringsholmen:in itäisessä kärjessä. Kasvillisuus on niukkaa ja karua, jäkälä ja sammalvaltaista.
Itämeren kivikko- ja lohkarerannat	LC	3	3	Saaren itä laidalla sijaitseva pieni kivikkoinen ja ranta. Kivien välissä kasvaa lähinnä suolavihvilää ja rönsyrölliä.
Itämeren kivikko- ja lohkarerannat	LC	3	3	Saaren itä laidalla sijaitseva pieni kivikkoinen ja ranta. Kivien välissä kasvaa lähinnä suolavihvilää ja rönsyrölliä.
Karut merenrantakalliot	LC	4	3	Pieni karu ja hioutunut merenrantakallio. Sammalpeitteitä kasvaa kallionyläosassa.
Rannikon tuoreen kankaan kuusikot	VU	4	3	Brändholmenin saaren keskiosat koostuvat varttuneesta kuusivaltaisesta kankaasta. Mäntyä on myös tasaikäisessä puustossa paljon.
Karut kalliotierasammalkalliot	LC	4	4	Tasaisesti hioutunut ja melko jyrkkä rantakallio. Kalliotierasammal muodostaa homogeenisiä matoja.
Merenrantaruovikot	LC	3	3	Brändholmenin itäisellä ja koillisella rannalla kasvava ruovikkovyö.
Karut merenrantakalliot	LC	4	3	Kikarklobben:in pohjoisosan karut merenrantakalliot ovat pääosin matalia ja hioutuneita. Kasvillisuus on niukkaa. Länsilaidassa pieni jyrkänne.
Kalliometsät	NT	4	3	Kikarklobben:in länsiosassa sijaitseva kalliometsän kasvillisuutta vastaava mäntyvaltainen kangas. Mustikka ja variksen marja muodostavat paikoin rehevän varvuston.
Karut merenrantakalliot	LC	4	4	Kikarklobben:in länsiosassa sijaitseva kalliometsän kasvillisuutta vastaava mäntyvaltainen kangas. Mustikka ja variksen marja muodostavat paikoin rehevän varvuston.
Itämeren kivikko- ja lohkarerannat	LC	4	4	Saaren eteläosassa sijaitseva pieni ja raekooltaan suuriin kiviin asti vaihteleva rantavyöhyke. Niukassa kasvillisuudessa mm. pikkusappi, syysmaitiainen, merirannikki ja rönsyrölli.
Karut merenrantakalliot	LC	4	3	Saaren eteläosassa sijaitseva pieni ja raekooltaan suuriin kiviin asti vaihteleva rantavyöhyke. Niukassa kasvillisuudessa mm. pikkusappi, syysmaitiainen, merirannikki ja rönsyrölli.
Itämeren kivikko- ja lohkarerannat	LC	4	3	Suurista kivistä muodostunut rantakaistale. Kivien välissä tiiviinä kasvava rönsyrölli ja merirannikki muodostavat pienen niittyäisen kaistan vesirajaan.
Itämeren kivikkoiset niityrannat	NT	4	4	Kikarklobben:in itäkärkeen muodostunut kaunis, pieni ja kivikkoinen rantaniitty.
Karut merenrantakalliot	LC	4	4	Sileäksi hioutuneet ja laakeat merenrantakallion Kikarklobben:in pohjoisrannalla. Kalliopainanteissa kasvaa mm. pietartyhtiä ja hiirenvimaa. Karut jäkälät ja sammaleet esiintyvät kallion yläosissa.
Kalliometsät	NT	4	3	Saaren itäosan kalliometsän kasvillisuutta vastaava mäntyvaltainen kangas. Kasvillisuudessa mm. puolukka, lakka ja variksenmarja.
Kalliometsät	NT	2	2	Sekapuustoinen kalliometsän kasvillisuutta muistuttava kangasmetsäkuvio. Runsaasti istutettuja lehtikuusia. Tasaikäisessä varttuneessa puustossa lisäksi koivua ja kuusta. Voimakasta heinittymistä sekä metsähoitoa.
Karut poronjäkäla- sammalkalliot	LC	3	3	Bottenlindan:in selvitysaluella sijaitseva pieni avokallio, jossa karuja kalliopinnan sammalia ja jäkälää.
Kalliometsät	NT	4	3	Saaren pohjois- ja koillisrannalla on hioutunut ja lähes kasviton merenrantakallio.
Karut merenrantakalliot	LC	3	2	Saaren keskiosat koostuvat männystä ja koivuista. Metsäpohjalla kasvaa mustikkaa ja metsäsammalia.
Itämeren sora- ja somerikkorannat	LC	3	3	Kapea sorapohjainen ranta, jossa kasvaa mm. merirannikki, meriketohanhikki, ja pikkusappi.

Uhanalaisten luontotyyppien edustavimmat ja luonnontilaisimmat kuviot on esitetty lyhyesti kirjallisesti alla ja sitä ennen kuvien 2., 3. ja 4. kartoilla.

Kuva 3. Uhanalaiset luontotyytit Brändholmenin, Käringholmenin, Käringholmesklobbenin ja nimettömän saaren selvitysalueilla.

Kuva 4. Stömsön pääsaaren ja Kikarklobbenin uhanalaiset luontotyypit selvitysalueilla.

14. Rannikon tuoreen kankaan kuusikot VU
Edustavuus: 3 Luonnontilaisuus: 4

Kallioiden väliseen maaston notkelmaan syntynyt kangas. Kuusi on valtapuu, mutta myös koivua ja mäntyä kasvaa runsaasti läpi kuvion. Puustossa on havaittavissa joitakin puusukupolia, mutta pensaskerros on heikosti kehittynyt. Mustikka peittää kenttäkerrosta tuuheana varvikkona kauttaaltaan. Puolukkaa esiintyy ylempänä rinteillä sekoittuneena mustikan kanssa. Pohjakerroksessa vallitsevat metsäsammaleet, kuten seinä-, metsäkerros- ja kivikynsisammal. Sulkasammal on paikoin myös hyvin runsas. Kuvion keskiosissa on pienialainen soistuma jossa pohjaa peittävät rahkasammaleet ja korpikarhunsammal. Lahopuuta on runsaasti eri-ikäisinä ja lahoasteiltaan vaihtelevina lahoppuuyksiköinä, kuten maalahopuina, kantoina ja keloina.

Kuva 5. Tuoreen kankaan rehevää kuusikkoa Flakholmenin sisäosissa.

16. Itämeren hiekkarannat EN, Maakunnallisesti huomionarvoinen luontotyyppi.

Edustavuus: 1 Luonnontilaisuus: 2

Flakholmenin lahden pohjukassa kangasmaat päättyvät jyrkästi, kapean tervaleppävyön kautta, kapeaan hienohiekkaiseen rantaan. Hiekkamaalla vedenkorkeuden vaihtelun piirissä viihtyvät vain heinät, kuten rönsyrölli, juolavehnä ja nurmikot (*Poa ssp.*). Soukkalehväsammut muodostaa heinien

sekaan pieniä mättäitä.

Kuva 6. Pieni kasvioton ja hienohiekkainen ranta Flakholmenin lahden pohjukassa.

23. Rannikon tuoreen kankaan kuusikot VU
Edustavuus: 4 Luonnontilaisuus: 4

Flakholmen:in pohjoisosassa maastonkohoumien väliin muodostunut kuusivaltainen kangas. Koivua ja mäntyjä esiintyy sekapuuna. Pensaskerros kostuu pihlajasta ja kuusen taimista. Mustikka peittää

rehevänä kenttäkerrosta, mutta puolukkaa on paikoin seassa runsaasti. Pohjakerrosta peittää aukottomasti metsäsammaleet, kuten seinä-, metsäkerros-, isokynsi- ja kivikynsisammal. Sulkasammal muodostaa huomattavan laajoja peitteitä. Puustossa on havaittavissa eri puusukupolvia ja lahoppuuta esiintyy runsaasti erityisesti erilaistoasteisina maalahoppuina.

Kuva 7. Flakholmenin kuusikkokankailla on paljon lahoppuuta.

44. Varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat VU

Edustavuus: 3 Luonnontilaisuus: 4

Branta bergetin selvitysalueen eteläosassa sijaitseva kuusivaltainen ja puustoltaan varttunutta rinnekangasta. Mäntyä ja koivua on runsaasti kuusten seassa sekä lisäksi yksittäisiä haapoja. Puustossa on havaittavissa eri puusukupolvia, mutta paikoin melko tasaikäistä. Pensaskerros eri erityisen hyvin muodostunut ja siinä esiintyy pihlajaa ja kuusen taimia. Tuuhean varvuston valtalaji peittävät mustikka. Puolukkaa esiintyy myös paikoin runsaana. Kenttäkerroksen ruohoista metsäkastikka on runsas. Kantojen ja kivien yhteydessä kasvaa käenkaalia ja oravanmarjaa. Seinäsammal on pohjakerroksen valtalaji. Muista sammalista tavataan metsäkerros-, sulka-, kangaskynsi- ja kivikynsisammalta. Lahopuuta esiintyy kantoina ja yksittäisinä maalahopuina.

Kuva 8. Branta Bergetin eteläisen selvitysalueen varttunutta ja rehevää kangasmetsää.

49. Varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat VU
Edustavuus: 4 Luonnontilaisuus: 4

Varttunut kuusivaltainen tuoreen kankaan kuvio muodostaa Käringholmenin eteläisen puolen. Puustossa esiintyy lisäksi paikoin koivua ja mäntyä. Mustikka peittää kenttäkerrosta tuuheana varvikkona. Pohjakerroksen muodostavat yhteneväisesti metsäsammaleet, kuten seinä- metsäkerros- ja sulkasammal. Lahopuuta on kohtalaisesti eri lahoasteen maalahopuina.

Kuva 9. Käringholmenin sekapuustoista kangasmetsää.

69. Varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat VU
Edustavuus: 3 Luonnontilaisuus: 3

Brändholmenin saaren keskiosat koostuvat varttuneesta kuusivaltaisesta kankaasta. Mäntyä on myös tasaikäisessä puustossa paljon.

Kenttäkerroksessa mustikka on valtalaji, mutta ei kovinkaan peittävästi. Puolukka on myös yleinen varpu. Kangasmetsän ruohoista tavataan oravanmarjaa ja käenkaalia. Seinäsammal on pohjakerroksen valtalaji. Muista sammalista tavataan sulka-, kivikynsi- ja kangaskynsisammalta. Maalahopuuta on paljon kasaantuneena metsäpohjalle.

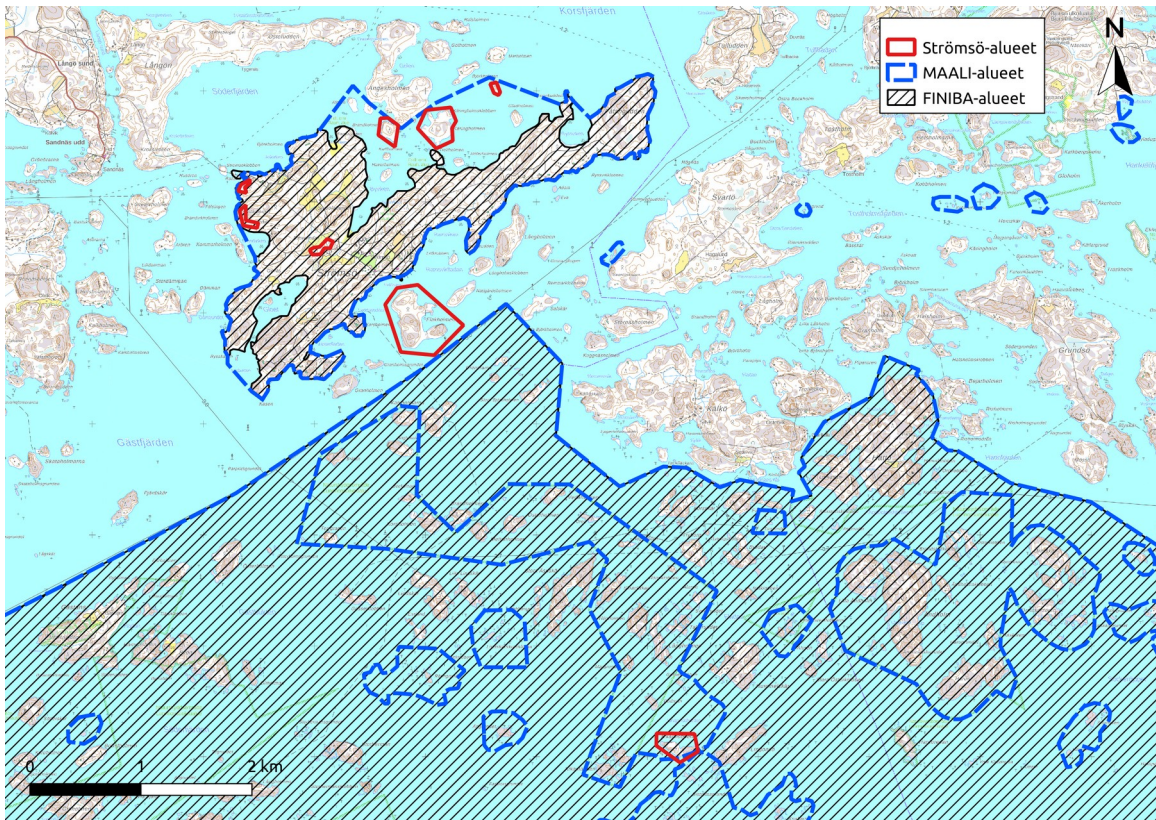

Kuva 10. Bränholmeniin kuusivaltaista varttunutta kangasta.

5.2 Linnusto

Strömsön pääsaari on luokiteltu valtakunnalliseksi FINIBA-alueeksi

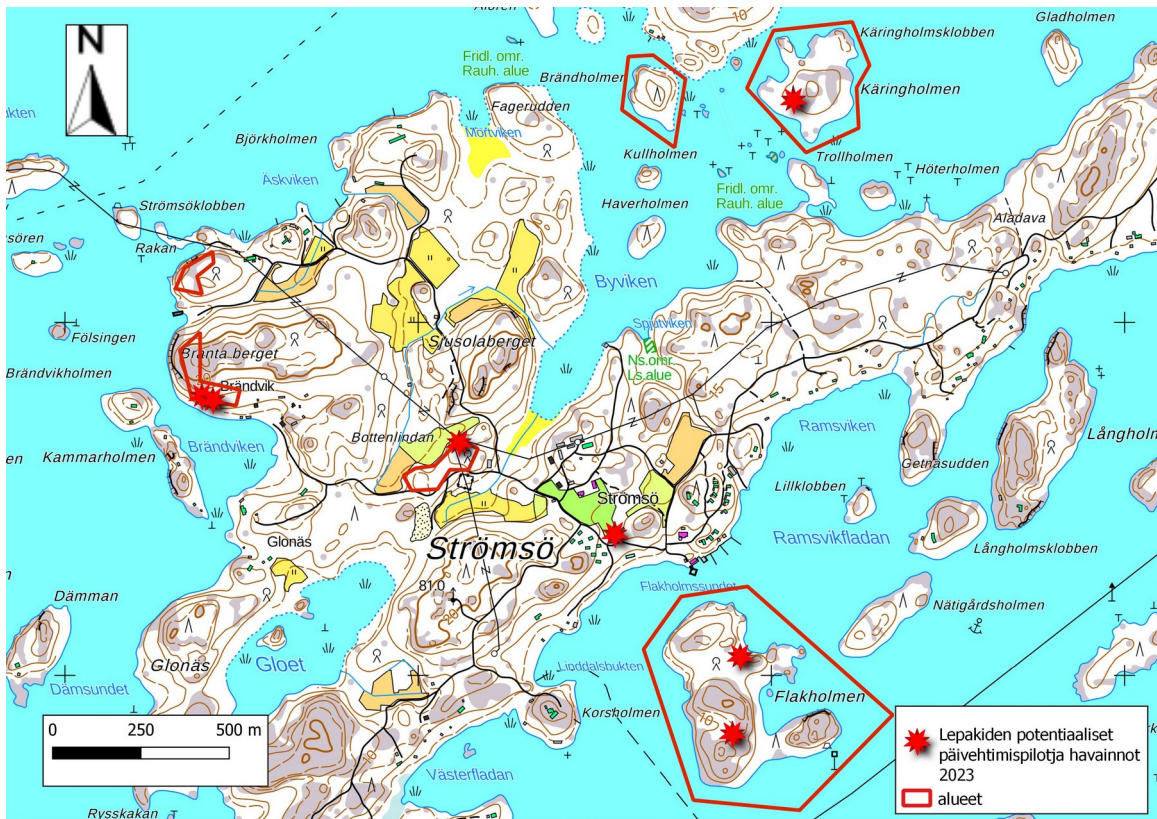
harmaapäätikan pesimäkannan perusteella. Lisäksi alue on luokiteltu laajemmaksi maakunnallisessa (MAALI) luokittelussa ja pääsaaren lisäksi MAALI-rajaukseen (Strömsö) sisältyvät pohjoisosan kolme saarta. Etelässä oleva Kikarklobben kuuluu myös MAALI-alueeseen (Korsholmen – Kikanlanden). Tärkeät linnustoalueet ja selvitysalueet esitetään kuvan 11. kartalla.

Kuva 11.

5.3 Muut

Lepakkoja tai niille sopivaksi katsottuja päivehtimispiltoja tai rakennuksia havaittiin luotoselvitystyön yhteydessä kuvan 12. mukaisesti. Lisäksi illalla 17.8.2023 Strömsön saarella näköhavaittiin mahdollinen lepakko.

Kuva 12.2023 selvityksessä havaitut potentiaaliset lepakoiden päivehtimispilot selvitysalueella.

Flakholmenissa havaittiin kolme rantakäärmettä eteläisiltä kivikkorannoilta 17.8.2023

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET

Uhanalaisten luontotyyppien huomioimisesta maankäytönsuunnittelussa ei ole suoraan säädetty laissa. Yleiskaavaa laadittaessa on otettava kuitenkin huomioon mm. ”rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen” (MRL 39§).

Edustavia (erinomainen tai hyvä) ja luonnontilaisuudeltaan (luonnontilaisia tai vähän heikentyneitä) uhanalaisia luontotyyppejä voidaan pitää MRL:n tarkoittamina luonnonarvoina. Usein näihin luontotyyppihin liittyy myös muita suojeluarvoja, kuten uhanalaisiksi luokiteltujen lintujen reviireitä ja kasvistoa.

Todennäköisesti myös muista eliöryhmistä, esimerkiksi kääväkkäistä ja selkärangattomista, löydettäisiin huomionarvoisia lajeja, mikäli niitä arvokkailla luontotyyppialueilla selvitettäisiin.

Lajisto- ja luontoarvot todennäköisesti siis kumuloituvat näille uhanalaisille luontotyypeille, josta seuraa yleensä myös luonnonsuojelulain, luontodirektiivin ja Suomen kansainvälisten sopimusten noudattamisvelvoitteita, vaikka itse luontotyyppiä ei ole suoraan suojeltu.

Strömsön selvitysalueella huomionarvoisiksi katsottavia luontoarvokohteita ovat kuusivaltaiset tuoreen kankaan kangasmetsiköt.

Strömsö ja sen lähi saaret ovat tärkeäksi lintualueeksi tunnistettu, mutta tarkempia selvityksiä tai aineistoja ei ole. Elinympäristöt soveltuvat monille huomionarvoisille lajeille (linnuille) ja selvitysalueille suositellaan tehtäväksi pesimälintuselvitys.

Selvitysalueiden ja välittömässä läheisyydessä sijaitsevien rakennusten tai tunnistettujen potentiaalisten päiväpiilojen osalta suositellaan lepakoiden aktiivi- ja passiivikartoituksia.

LÄHTEET

Fontell-Seppelin L & Nuottajärvi, M., 2020 Strömsön ranta-
asemakaavamuutoksen luontoselvityksen täydennys 2020.

Hotanen, J-P., Nousiainen, H., Mäkipää, R., Reinikainen, A. & Tonteri, T.
2013: Metsätyypit – opas kasvupaikkojen luokitteluun. Metsäkustannus.
192 s.

Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T. & Uotila, P. (toim.) 1998:
Retkeilykasvio. Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo. Helsinki.

Mäkelä, K. & Salo, P., 2021. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. Suomen ympäristökeskus. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 47/2021.

Mäkelä, T., 2018. Strömsön ranta-asemakaavamuutos, Luontoselvitys 2018.

Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017: 1–278.

Pimenoff, S. 2001 Luontokartoitus Strömsön rantakaavan pohjaksi 12.6.2001.

Pimenoff, S. 2005. Yhteenveto Strömsön saarilla tehdyistä maastohavainnoista 17.5.2005.

SKOY, 2005. Luontokohdekartta 17.10.2005.

Tikka, T., 2001. Tammisaaren Strömsön ranta-asemakaava-alueen luontojä mäselselvitys.

LIITTEET

Liite 1. Sähköinen paikkatietoaineisto.

Liite 2. Kuvia selvitusalueilta elokuussa 2023

Figure 13.

Figure 14.

Figure 15.